

Advocatenkantoor
KOOPMAN

Aantekenen

Raad voor de rechtspraak
Kneuterdijk 1
2524 EN 's-Gravenhage

En tevens per mail

Tevens aan: Staat der Nederlanden, t.a.v. het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inzake: VVJ e.a. / Raad voor de rechtspraak & Staat der Nederlanden
Dossiernr.: 20250505

Alkmaar, 3 september 2025

Geachte heer, mevrouw,

De Vereniging van Vrije Journalisten 'VVJ', de heer H.A. Brouwer en mevrouw D. le Pair, hierna cliënten, hebben zich tot mij gewend met betrekking tot het navolgende.

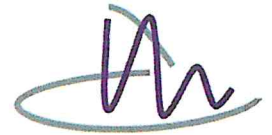
Op 1 juni 2025 is de Nieuwe Persrichtlijn in werking getreden, waarin in artikel 2.1 door uw organisatie is bepaald dat de Rechtspraak personen accrediteert die beschikken over een perskaart van de Nederlandse Vereniging van Journalisten 'NVJ' (of een politieperskaart uitgegeven door de NVJ) of een perskaart voor buitenlandse journalisten. Onder de voorheen geldende Persrichtlijn 2013 kon iedere journalist via het gerechtsbestuur aanvragen om gebruik te kunnen maken van persfaciliteiten, zoals een abonnement op de persrol, inzage in inleidende processtukken en maken van audiovisuele opnamen en geschreven verslaglegging en live verslag via sociale media in de rechtszaal.

Hiermee heeft uw Raad de verplichting van de rechters om journalisten toe te laten tot openbare zittingen feitelijk gedelegeerd aan de NVJ, terwijl de NVJ voor uitgifte van haar perskaart een inkomenseis uit journalistieke werkzaamheden hanteert van 75% van het minimumloon met overlegging van publicaties, ofwel een dienstverband als journalist van minimaal 16 uur.

De voorwaarde van een NVJ-perskaart discrimineert op inkomen en/of dienstverband en creëert een obstakel voor journalisten om toe te treden tot de markt, die in handen is van een perskartel

Door deze discriminatie worden journalisten met een NVJ-perskaart bevoordeeld. Deze journalisten krijgen vaak beter betaald voor werk voor landelijke kranten, zoals voor de Volkskrant of Telegraaf, en of de Nederlandse publieke omroep. Journalisten uit de onafhankelijke media, die vaak slechter betaald krijgen, kunnen hierdoor geen toegang krijgen als journalist voor verslaggeving van rechtszaken.

Het is algemeen bekend dat vrijwel alle landelijke kranten in handen zijn van twee grote spelers, DPG Media en Mediahuis. Nu recent RTL Nederland is overgenomen door DPG Media, resteren binnen ons medialandschap nog slechts vier grote partijen te weten DPG Media, Mediahuis, Talpa Network en NPO. Deze spelers oefenen een zozeer dominante marktmacht uit dat er van vrije mededinging en pluriformiteit op deze markt geen sprake is. De inkomens- of looneis als voorwaarde voor een perskaart van de NVJ geldt als een 'barrier to entry', de voorwaarde blokkeert concurrerende journalisten om toe te treden tot de

mediamarkt welke in handen is van een perskartel. Ons inziens is het verboden voor overheidsorganen om mee te werken aan de instandhouding van een kartel binnen de mediamarkt en het middels regelgeving concurrenten te belemmeren om toe te treden tot deze mediamarkt.

Het gevolg van de kartelvorming binnen de mediamarkt is dat er geen concurrentie is tussen de grote dagbladen of kanalen. Zij verspreiden nieuwsberichten die qua vorm wellicht verschillen, maar qua inhoud of strekking overeenkomen. De pluriformiteit van de mediamarkt is een illusie die in stand gehouden wordt door een palet aan 'merken'; de inhoud van de berichtgeving is echter uniform. Hierdoor vindt geen of nauwelijks journalistieke controle plaats op het bedrijfsleven, de overheid en de rechtspraak.

Het vereisen van de NVJ-perskaart discrimineert op vereniging en dwingt journalisten lid te moeten zijn van een vereniging

Door aanmelding bij de rechtbank te vervangen door het vereisen van een NVJ-perskaart, discrimineert de Raad voor de rechtspraak op vereniging. Waarom zou een perskaart van de VVJ niet mogen tellen? De overheid kan van een lid van een bepaalde beroepsgroep niet vereisen lid te worden van een bepaalde beroepsvereniging. Waarom moet een journalist überhaupt lid zijn van een beroepsvereniging om een aanvraag te mogen doen voor gebruik van persfaciliteiten?

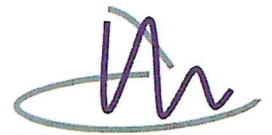
De Nieuwe Persrichtlijn leidt tot censuur en beperking van openbaarheid van de rechtspraak en verhindering van audiovisuele opnamen

De afgelopen jaren zijn er onder andere door de heer Brouwer en mevrouw Le Pair een groot aantal audiovisuele opnamen gemaakt van rechtszittingen, welke openbaar gemaakt werden via websites en andere media. Er is zeer veel belangstelling voor het bekijken van deze audiovisuele opnamen. De Nieuwe Persrichtlijn maakt hier een einde aan.

Onder de Persrichtlijn 2013 dienden beslissingen waarbij werd afgeweken van de persrichtlijn in een openbaar toegankelijk register te worden opgenomen. Deze verplichting is in de Nieuwe Persrichtlijn komen te vervallen. In de afgelopen maanden is al gebleken waar dit in de praktijk toe kan leiden. Zo vroeg een journalist met een NVJ-perskaart voor de rechtszitting van de arts J. Vingerhoets bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 1 augustus om audiovisuele opnamen te mogen maken. Dit verzoek werd ongemotiveerd afgewezen.

Nu dergelijke beslissingen niet langer (hoeven te) worden gepubliceerd is voor het publiek en journalisten niet meer kenbaar op welke wijze aanvragen van de pers door rechters worden behandeld en welke afwegingen leiden tot afwijzingen van dergelijke verzoeken. Het genoemde voorbeeld duidt er ook op dat rechters gemakkelijker ongemotiveerde beslissingen zullen nemen als zij zich niet verplicht voelen om deze openbaar te maken. Een dergelijk gebrek aan transparantie is in een rechtsstaat niet acceptabel.

De Nieuwe Persrichtlijn heeft tot gevolg gehad dat journalisten zonder een NVJ-perskaart bij drukbezochte zittingen de toegang geweigerd werd en dus zelfs niet met pen en papier verslag konden doen. Nu deze journalisten tot 'het publiek' worden gerekend, worden ook zij buitengesloten, wanneer een rechtbank stelt geen plaats te hebben voor alle belangstellenden. Dit schaadt de openbaarheid in feite dubbel: het buitengesloten publiek kan zelf geen getuige zijn van de zitting en kan de zitting later niet online terugzien, noch daarover een verslag teruglezen. Dat komt omdat (a) het onafhankelijke journalisten sinds 1 juni jl. niet meer is toegestaan om audiovisuele opnamen te maken, en (b) het deze journalisten niet is toegestaan om gelijktijdig (live) op social media, met name Twitter/X verslag te doen van de rechtszitting, en als deze journalist niet is toegelaten als publiek deze

ook geen artikel meer kan schrijven over de rechtszitting. Onafhankelijke journalisten doen vaak verslag van zittingen waarbij de reguliere pers niet of nauwelijks aanwezig is. Hun verslaglegging is voor geïnteresseerden (in binnen- en buitenland) en voor controle van de rechtspraak van groot belang.

De Nieuwe Persrichtlijn maakt het voor de heer Brouwer en mevrouw Le Pair, en/of journalisten die lid zijn van de VVJ onmogelijk om nog opnamen te maken van rechtszittingen, of schriftelijk een live-verslag via social media te verzorgen. Journalisten die lid zijn van de VVJ (waaronder mevrouw Le Pair) en de heer Brouwer worden door de discriminatoire eis van een NVJ-perskaart geblokkeerd in de uitoefening van hun functie als journalist binnen de rechtspraak. Datzelfde geldt voor journalisten voor wie de onafhankelijkheid zo zwaar telt, dat ze van geen enkele beroepsvereniging lid zijn.

Raad voor de rechtspraak is niet bevoegd om de Persrichtlijn uit te vaardigen; delegatie van de accreditatie is ook niet toegestaan

Op grond van de Trias Politica dient er een scheiding te zijn tussen de uitvoerende macht en de rechtsprekende macht. Van de Raad voor de rechtspraak is bekend dat zij wordt aangestuurd door het Ministerie van Justitie. De Rechtspraak is bevoegd en ook exclusief bevoegd om regels en voorwaarden voor journalisten of pers vast te stellen. De eisen waaraan journalisten moeten voldoen mogen niet worden gedelegeerd aan een instantie buiten de rechtspraak, omdat de rechtspraak de regels voor toegang van de pers moet vaststellen. De voorwaarden voor journalisten dienen objectief noodzakelijk te zijn en niet discriminerend, in het belang van pluriforme en goed functionerende journalistiek en media.

Nieuwe Persrichtlijn is in strijd met artikelen 6, 10, 11 en 14 EVRM en moet hierdoor onverbindend worden geacht

Zoals hierboven uiteengezet, hebben de gerechten een plicht tot openbaarheid, hetgeen ook omvat het verlenen van non-discriminatoire toegang tot leden van de pers en of journalisten. Door het vereisen van de NVJ-perskaart voor accreditatie van Nederlandse journalisten leidt de Nieuwe Persrichtlijn tot verboden discriminatie en uitsluiting van journalisten en een verboden beperking van de openbaarheid van rechtszittingen (artikelen 6, 10, 11 en 14 EVRM). De Raad voor de rechtspraak is niet bevoegd om de regels te stellen aan journalisten, omdat deze bevoegdheid uitsluitend berust bij de gerechten als onderdeel van de openbaarheidsverplichting (zie artikel 6 EVRM). De Raad is evenmin bevoegd om de accreditatie te delegeren aan een andere vereniging.

Conclusie: Omdat de Nieuwe Persrichtlijn in strijd is met artikelen 6, 10, 11 en 14 EVRM en de Raad voor de rechtspraak niet bevoegd is om de persrichtlijn uit te vaardigen, is de Nieuwe Persrichtlijn nietig, althans moet deze onverbindend worden geacht.

Ik verzoek u mij uiterlijk binnen 14 dagen na dagtekening schriftelijk mede te delen of u bereid bent om de Nieuwe Persrichtlijn in te trekken en van de website te verwijderen, alsmede de rechtspraak hierover te informeren, bij gebreke waarvan ik opdracht heb om een gerechtelijke procedure aanhangig te maken.

Een kopie van deze brief zal ook ter informatie aan alle gerechten worden verzonden.

Met vriendelijke groet,

Meike Terhorst